

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Makroekonominės prognozės

2023 m. rugsėjis

Turinys

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos	2
1 lentelė. Numatoma Lietuvos ekonomikos raida	3

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2023 m. rugsėjo 26 d.

Pasaulio ekonominė padėtis silpnėja. Nors infliacija mažėja, pasaulyje ji tebėra aukšta ir neigiamai veikia gyventojų perkamąją galią. Ekonominį aktyvumą riboja ir didesnės palūkanų normos. Jos daro nepalankų poveikį ne tik privačiajam, bet ir valdžios sektoriui, ypač besivystančiose šalyse, nes joms dabar sunkiau finansuoti įvairias reikalingas investicijas. Prie ekonominės padėties prastėjimo labiausiai prisideda gamybos sektorius. Jo situacija ypač blogėja euro zonoje. Mažiau didėjant vartojimo prekių paklausai, esant nemažam ekonominiam bei geopolitiniam neapibrėžtumui ir didesnėms skolinimosi sąnaudoms, įmonės riboja investicinius planus. Tai neigiamai veikia gamybos apimtį pramonėje ir tarptautinę prekybą prekėmis. Pastaruoju metu pasaulyje mažiau auga ir paslaugų sektorius. Šis sektorius nemenkai kilo 2023 m. pirmąjį pusmetį, nes tuo metu vis dar didėjo popandeminė įvairių paslaugų paklausa. Gyventojų mobilumui grįžtant į priešpandeminį lygį, paslaugų sektoriui yra vis mažiau erdvės augti, o silpnėjantis bendras ekonominis aktyvumas taip pat ribojančiai veikia paslaugų paklausą. Dėl šių priežasčių daugelio šalių ir regionų augimo prognozės, ypač 2024 m., mažinamos.

Metų viduryje Lietuvos ekonomika ūgtelėjo, tačiau ūkio aktyvumas tebėra prislopęs.

Numatoma, kad šiemet realusis BVP bus šiek tiek mažesnis nei praėjusiais metais. Ūkio aktyvumą labiausiai mažina kritusi pramonės produkcija. Situaciją pramonėje blogina prastėjanti tarptautinė ekonominė aplinka, pakilusios palūkanų normos, sumenkę laikini užsakymai, kurių buvo atsiradę per pandemiją. Gamybos pajėgumų panaudojimo lygis šioje veikloje gerokai atsilieka nuo ilgalaikio vidurkio. Ūkio aktyvumą slopina ir krintantis privatusis vartojimas. Nors darbo pajamos pastaruoju metu auga daugiau nei kainos, gyventojai vis dėlto tebėra atsargūs ir neskuba daugiau vartoti. Numatoma, kad šiemet realiojo privačiojo vartojimo apimtis bus mažesnė nei praėjusiais metais. Nuosmukį vis dėlto patiria ne visos ekonominės veiklos. Įgyvendinant projektus, kurie finansuojami naujosios ES finansinės perspektyvos bei ES ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis, gausėja statybos darbų. Ypač daugėja inžinerinių statinių statybų. Pastaruoju metu padėtis pagerėjo ir transporto sektoriuje. Nors tarptautinė ekonominė aplinka kelia iššūkių, gerokai paaugo krovinių vežimo keliais apimtis.

Situacija darbo rinkoje tebėra gana gera. Nedarbo lygis yra artimas 6 proc. Kitaip tariant, nedarbas šiuo metu nėra didesnis, nei buvo prieš prasidedant pastarųjų kelerių metų sukrėtimams. Numanydamos, kad ūkio aktyvumas jau artimiausiais metais pagyvės, įmonės deda pastangas išlaikyti esamus darbuotojus. Todėl bendras dirbančiųjų skaičius beveik nesikeičia. Tokia darbdavių elgsena lemia tai, kad vieno dirbančiojo sukuriama pridėtinė vertė krinta. Per pastaruosius dvejus metus ji sumenko apie 3,5 proc. Tiesa, samdos lūkesčiai tampa atsargesni. Šie lūkesčiai prastėja visose pagrindinėse ekonominėse veiklose, o ypač pramonėje. Bendras užimtumo lūkesčių rodiklis nesiekia jo ilgalaikio vidurkio. Samdos lūkesčiai blogėja vis dėlto gana nedaug. Numatoma, kad darbo rinkos padėtis artimiausiu metu reikšmingai nesikeis.

Silpnėjant ekonominei raidai pasaulyje, Lietuvos ekonomikos augimo perspektyva prastėja.

Nors realiojo BVP augimo prognozė 2023 m. pagerinama, prognozė 2024 m. pabloginama. Tai, visų pirma, rodo mažiau palankią prekybos partnerių, ypač euro zonos šalių, augimo projekciją, darančią svarią įtaką Lietuvos eksporto raidai. Anksčiau buvo manoma, kad eksportuojantysis ekonomikos sektorius pradės atsigaivinti 2023–2024 m. sandūroje, o šiuo metu prognozuojama, kad jis pradės reikšmingiau augti tik kitų metų pirmąją pusę. Nors namų ūkiai tebėra atsargūs ir kol kas neskuba gausinti vartojimo, vis dėlto tikimasi, kad, didėjant realiosioms pajamoms, kitąmet augs ir privatusis vartojimas, tuo prisidedamas prie bendro ekonominio aktyvumo didėjimo. Ūkio plėtrą skatins ir ES paramos srautai, kurie, numatoma, kad kils visu prognozuojamuoju laikotarpiu. Praėjusiais metais realusis BVP paaugęs 1,9, prognozuojama, kad šiemet sumažės 0,6, o kitąmet jis padidės 2,1 proc. Tokia perspektyva reiškia, kad ir artimiausiais ketvirčiais ekonominė raida tebebus gana vangiai.

Vangesnė pasaulio ekonominė raida mažina spaudimą kainoms. Tiek dėl pasiūlos, tiek dėl paklausos veiksnių pasaulinės tiekimo grandinės normalizuojasi, o įtampa jose jau gerokai sumažėjusi. Numatoma, kad pasaulinės naftos kainos eurais šiemet bus maždaug penktadaliu, dujų kainos euro zonoje maždaug dviem trečdaliais, o maisto kainos ES rinkoje apie 2,5 proc. mažesnės nei praėjusiais metais. Visa tai slopinančiai veikia kainų raidą Lietuvoje. Per pastaruosius šešis mėnesius bendras kainų lygis Lietuvoje keitėsi itin nedaug¹. Tiesa, kainos, labiau susijusios su vidaus ekonomine raida, o ypač paslaugų kainos, tebekyla gana reikšmingai. Itin pastebimai augančios darbo užmokesčio išlaidos prisideda prie tokios paslaugų kainų kaitos. Numatoma, kad visu prognozuojamu laikotarpiu pastarosios kainos turės didžiausią įtaką bendram kainų didėjimui Lietuvoje, tiesa, paslaugų kainų augimo tempas iš lėto mažės, nes ir darbo sąnaudos kils ne tiek daug, kiek pastaruoju metu. Praėjusiais metais sudariusi 18,9, prognozuojama, kad šiemet vidutinė metinė infliacija sumažės iki 8,8, o kitąmet – iki 2,6 proc.

1 lentelė. Numatoma Lietuvos ekonomikos raida

	2023 m. rugsėjo mėn. prognozė ^a			2023 m. birželio mėn. prognozė		
	2022	2023 ^b	2024 ^b	2022	2023 ^b	2024 ^b
Kainų ir sąnaudų kaita (% , pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija pagal SVKI	18,9	8,8	2,6	18,9	8,9	2,7
Bendrojo vidaus produkto defliatorius ^c	17,0	8,8	2,8	17,0	9,0	2,9
Darbo užmokestis	13,3	12,4	9,8	13,3	11,1	9,3
Importo defliatorius ^c	24,8	-5,6	-0,1	24,8	0,1	1,0
Eksporto defliatorius ^c	15,6	-1,5	0,5	15,6	3,9	1,8
Ekonominis aktyvumas (palyginamosiomis kainomis; %, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas ^c	1,9	-0,6	2,1	1,9	-1,3	2,7
Privačiojo vartojimo išlaidos ^c	0,5	-0,4	2,7	0,5	0,4	3,2
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos ^c	0,5	0,4	0,0	0,5	-0,2	0,0
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas ^c	2,6	6,7	3,3	2,6	6,3	3,6
Prekių ir paslaugų eksportas ^c	11,9	-2,4	2,4	11,9	-3,0	2,9
Prekių ir paslaugų importas ^c	12,4	-4,3	3,1	12,4	0,0	3,1
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (vidutinis metinis; %, palyginti su darbo jėga)	5,9	6,7	6,5	5,9	7,8	7,5
Užimtųjų skaičius (% , pokytis per metus) ^d	5,1	-0,4	-0,6	5,1	-1,3	0,1
Išorės sektorius (% , palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	-1,9	3,1	3,0	-1,9	-1,2	-0,7
Einamosios sąskaitos balansas	-5,1	0,0	-0,4	-5,0	-4,0	-4,3
Einamosios ir kapitalo sąskaitų balansas	-3,6	1,6	1,4	-3,4	-1,0	-2,4

^a Makroekonominė prognozė parengta remiantis tarptautinės aplinkos prielaidomis, sudarytomis pagal informaciją, paskelbtą iki 2023 m. rugpjūčio 22 d., ir kitais duomenimis bei informacija, paskelbta iki 2023 m. rugpjūčio 31 d.

^b Prognozė.

^c Pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

^d Nacionalinių sąskaitų duomenys; užimtųjų skaičius apibrėžiamas pagal vidaus koncepciją.

¹ Remiamasi duomenimis, pakoreguotais pagal sezoniskumą.

© Lietuvos bankas

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius

www.lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

ISSN 2783-5561 (online)